

Kerstmis was vroeger voor mij en ons grote gezin een bijzonder sfeervolle periode. De eerste kerstdag was een lange, maar vooral zeer gezellige familietag, die je thuis met het hele gezin doorbracht. De vele kerstvieringen op één dag waren vanzelfsprekend, je wist nou eenmaal niet beter. Ook in het nabij de kerk gelegen Sint Agnesklooster, nu De Herbergier, was al om middernacht een kerstviering met alle nonnen en ouderen die in dit rusthuis verbleven. Mijn broer Jos was daar misdienaar. Hij bleef na de viering in het klooster slapen om 's morgens om vijf uur weer in de kerk te kunnen dienen. De heilige missen zaten volgens mijn moeder allemaal vol, er stonden dan zelfs extra stoelen in de gangpaden. Veel parochianen gingen naar alle drie kerstmismissen toe.

Met vader de kerstboom opzetten.

Liedjes zingen voor de kerststal.

Vader moest in alle drie vroege kerstvieringen zingen, hij kwam om acht uur thuis en dan pas gingen we met z'n allen eten. Om tien uur was hij weer bij de hoogmis en 's middags de vespers (eigenlijk een avondgebed)

waar psalmen werden gezongen. Vader Klaas werd gevraagd om voor te zingen vanwege zijn mooie stem. Dit viel niet bij iedereen in goede aarde, omdat vader en moeder nog maar net in Wognum woonden. Ruzie op het koor dus.

Mijn moeder vertelde dat ze, nadat ze vijftienvijf jaar in Wognum woonden, voor sommige mensen nog steeds 'vreemden' waren. Meneer (Jan) Hand dirigeerde al deze missen. De tweede en derde viering waren korte missen en in de laatste dienst kwamen veel boeren, die net hadden gemolken.

Moeder ging na de eerste mis naar huis om de tafel te dekken. Alles kwam (kerst)vers op tafel, want een koelkast was er in die tijd nog niet. Met het kerstontbijt en kerstdiner was iedereen thuis, we waren met z'n veertien. De jongste kinderen aten aan een aparte tafel. Een bijzondere traktatie was in die tijd een speciaal soort brood met de naam duivekater, dat via een tante helemaal uit Amsterdam werd gehaald. Duivekater is een traditioneel feestbrood, dat voornamelijk in de streek ten noorden van Amsterdam (Nieuwendam en Zaanstreek) werd gebakken. De echte broden kwamen van Anton Kroes, die gevestigd was bij het sluisje op de Nieuwendammerdijk. Tot enige jaren terug werd dit brood nog steeds door ons uit Amsterdam gehaald, tegenwoordig komt het uit Purmerend.

Ons hele gezin ging om zes uur naar de kerk. Ook werd er na de kerstviering soms een kennis of vriend meegenomen, die mee mocht eten. Later kreeg moeder dan zomaar een kist appels uit dankbaarheid. Als de jongens en meisjes in die tijd tijdens de viering

Duivekater van bakker Kroes.

vervelend waren, keek vader vanaf het kerkkoor naar beneden, hij hoestte of kuchelde even en dan werd het vanzelf stil. Het was een slimme zet van deken Stammeijer om juist deze belhamels, die altijd achter in

de kerk zaten, te benoemen tot 'Eerbied in Gods huis'. Deze groep (oudere) jongeren zorgde voor orde en rust in de kerk. Voor onder anderen Kees Roozendaal en Freek Roemer, die met een soort sjerp om de schouders door de kerk liepen, had je meestal wel ontzag.

De eerste kerstdag werd doorgebracht met kaarten en spelletjes doen, met veel chocolademelk ertussendoor. Televisie hadden wij nog niet. Het waren lange dagen, maar toch keken we ernaar uit.

Bijzonder was de grote door vader Klaas gemaakte kerststal met verlichting en echte beelden. Als dorpstimmerman maakte hij dit soort dingen zelf, net als veel van ons speelgoed. 's Avonds voor het naar bed gaan gingen de jongsten nog even op de knieën bij de kerststal bidden en liedjes zingen. De stal was een prachtig werkstuk en is later door één van mijn broers meegenomen toen hij trouwde.

Later, toen de nachtmissen om middernacht werden gehouden, werd de traditie van de broodtafel direct na afloop voortgezet en zaten we soms ook wel met vijftien à twintig man.

Met het avonddiner aten wij bijna altijd ons eigen konijn op. Na het slachten door buurman Freek Mol werd het beest in de timmerwerkplaats opgehangen om te besterven.

In de jaren zeventig was er in Wognum op eerste kerstdag in café Wiebe Zwaan (bij de stoomtram) altijd een optreden van Crazy Eef. Niemand mocht er eigenlijk heen, alle kroegen waren immers dicht, maar toch lukte het de oudere broers en zussen, met of zonder toestemming, om er die avond tussenuit te knijpen. Ze hadden vervolgens een geweldige avond. Café Zwaan ging uit z'n (kerst)dak. Helaas waren wij nog te jong.

Ruim veertig jaar terug werd de oude kerk gesloopt en onze nieuwe kerk gebouwd. In die tijd speelde ik trompet in de band van het jongerenkoor. In de nieuwe kerk was plaats voor 650 personen, daar werden in de kersttijd nog circa 150 stoelen bij gezet. Onze jongerenkoorviering om middernacht was in die tijd jarenlang uitverkocht. Speciaal was het dat wij in de kerktoren buiten muziekbussen ophingen, waardoor vanaf half twaalf prachtige kerstmuziek (vonden wij) door heel Wognum te horen was. De kerkgangers waren ook enthousiast en kwamen onderweg naar de kerk al in de kerstsfeer, vooral als het daarbij ook nog sneeuwde. De bewoners van de nieuwbouwwijken konden het middernachtelijk geluid echter niet altijd waarderen.

Aan Kerstmis van vroeger bewaar ik hele mooie herinneringen.

In pyjama op de knieën voor het slapen gaan nog even bidden bij de kerststal van vader Klaas. Moeder bidt mee.

De jongste kinderen moeten aan een aparte tafel eten.

Met z'n allen aan de broodtafel. Aan de lamp hangt een kerstklok.